

6. Білошицький С.В. Можливості фізичної реабілітації при порушеному фізіологічному стані людини / С. В. Білошицький, С. І. Лазуренко // Збірник наукових праць «Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами». – Київ, Університет «Україна» 2013. – № 10 (12). – с. 313 – 325.

7. Погребняк О. О. Бронхіальна астма: огляд сучасних вітчизняних рекомендацій / О. О. Погребняк // Мистецтво лікування. – 2016. – №3-4. – С. 14 – 19.

*Миرونюк В.І., Романів О.П., Надь Б.Я.*

## Окремі аспекти нормативно-правового забезпечення соціокультурної реабілітації дітей-інвалідів в Україні

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», факультет післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, факультет здоров'я та фізичного виховання

Одним із найважливіших питань сучасності є питання дитячої інвалідності, що має загальнодержавне значення. За даними Міністерства охорони здоров'я України за період з 2015 по 2017 рік, спостерігається тенденція зростання кількості дітей-інвалідів. За статистичними даними рівень чисельності дітей-інвалідів зростає з 151,1 тис. осіб у 2015 році до 156,1 тис. осіб у 2017 році, а середній приріст за рік становить 1,58%.

Наявність тяжких розладів здоров'я у дітей породжує соціальну ізоляцію та дезадаптацію дитини, яка обумовлена труднощами в спілкуванні та самообслуговуванні. Паралельно сім'ї що виховують дітей-інвалідів зіштовхуються з проблемами надбання дитиною професійних навичок та подолання психологічного бар'єру у спілкуванні. Одним із різновидів реабілітації дітей-інвалідів є соціокультурна реабілітація – це комплекс заходів, що спрямовані на розробку психологічних механізмів, що сприяють внутрішньому росту й розвитку дітей, і відповідно відновленню соціальної інтеграції дитини у суспільстві. Також, це процес, в що допомагає досягти участь дитини-інваліда у соціальній взаємодії та забезпечує необхідний рівень культурної компенсації дитини-інваліда.

Незважаючи на досягнення сучасної медицини, медико-соціальна реабілітація дітей-інвалідів досі залишається питанням що потребує вдосконалення.

**Мета роботи:** оцінка нормативно-правового забезпечення функціонування соціокультурної реабілітації дітей-інвалідів в Україні.

**Матеріали та методи.** Проведено вивчення і аналіз чинного законодавства України, нормативних та регламентуючих документів центральних органів виконавчої влади, результатів досліджень вітчизняних науковців в питанні функціонування та регулювання реабілітації дітей-інвалідів.

**Результати.** Соціальна реабілітація інвалідів – це система заходів, що направлені на відновлення дієздатності та здоров'я людини, її прав, соціального статусу та взаємозв'язків. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів націлена на покращення життя та забезпечується реабілітаційними закладами та соціальними службами для молоді. На державному рівні заходи щодо реабілітації людей із інвалідністю визначені: Конституцією України; Законом України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»; Законом України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам»; Законом України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»; Указом Президента України «Про заходи щодо створення сприятливих умов для забезпечення соціальної, медичної та трудової реабілітації інвалідів».

Згідно Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» соціальна реабілітація – це система заходів, спрямованих на створення і забезпечення умов для повернення особи до активної участі у житті та родинно-побутової діяльності шляхом соціально-побутової адаптації, задоволення потреб у забезпеченні технічними та іншими засобами реабілітації. Згідно розділу 3, статті 12 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» систему реабілітації осіб з інвалідністю складають: органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю; реабілітаційні установи для осіб з інвалідністю; будинки дитини; спеціальні та санаторні дошкільні навчальні заклади; дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) комбінованого типу; дошкільні навчальні заклади (центри розвитку дитини) системи освіти; спеціальні загальноосвітні школи (школи-інтернати); загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати); установи соціального обслуговування осіб з інвалідністю; санаторно-курортні установи; протезно-ортопедичні підприємства; установи культури, санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій; академічні та галузеві науково-дослідні, науково-методичні установи, які беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю.

Основними принципами саме соціальної реабілітації є: здійснення відповідних заходів на початку виникнення проблеми; їх безперервність та постійність; комплексний характер програм; індивідуальний підхід до розробки реабілітаційних заходів. Відповідно важливими компонентами є комплексність та безперервність у житті реабілітаційних заходів. Невід'ємною частиною соціальної реабілітації є культурна реабілітація дітей-інвалідів – їх усвідомлення своєї ролі в суспільстві, роль своєї нації в світі та розвиток особистого потенціалу. Активізація соціально-культурних функцій конкретної особистості полягає у задоволенні основних соціальних потреб, виникненні бажання

розвивати творчі потяги та має на меті подолання почуття емоційної відчуженості і значною мірою досягається стимулюванням соціальної активності особистості.

Основними напрямками у роботі з дітьми інвалідами повинні бути гуртки спілкування що задовольняють потребу у відновленні відчуття зв'язку з оточуючим світом, самореалізація через творчий розвиток особистості та спілкування з природою. Останнє має ключове значення так як не лише нормалізує нервовий та психічний стан але й збагачує життя та дає можливість більш тісно відчувати єднання з навколишнім світом. Сутність соціально-культурної реабілітації полягає у створенні таких умов для саморозвитку людини, в результаті яких виробляється активна життєва позиція особистості, проте цьому аспекту не надають доцільної уваги через другорядність в порівнянні з іншими сферами.

Культурна реабілітація дітей-інвалідів не відображена в нормативних актах та законодавстві України, відсутні чіткі схеми розробки, проведення заходів та моніторинг результатів проведеної роботи. Процес культурної реабілітації дітей-інвалідів проводиться їх родинами, та на волонтерських засадах зусиллями персоналу спеціалізованих шкіл та громадських організацій. Необхідне залучення до даної роботи культурних закладів місцевих рівнів та міських організацій. Культурний розвиток є природним способом інтеграції дітей-інвалідів у суспільство, що є особливо критичним для родин, що не мають можливості навчати дитину в спеціалізованих закладах або займатися даним питанням самостійно.

**Висновки.** Загальновідомим є реабілітація дітей інвалідів в спеціалізованих закладах та установах. Проте для повноцінної соціокультурної реабілітації необхідне залучення дітей до культурно розвиваючих заходів: спілкування в групах, заняття в гуртках та музично-драматичних колективах, участь в виставках образотворчого мистецтва та концертах художньої самодіяльності, організація фестивалів творчості інвалідів. Нормативно-правове забезпечення цього аспекту не висвітлене достатню, тому наразі гостро стоїть питання удосконалення законодавства з метою врегулювання організації культурної адаптації дітей-інвалідів в Україні.

#### Список літератури

1. Соціальний захист населення України, статистичний збірник. – К. : ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", Київ, 2017. – 123 с.
2. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів. / Тетяна Євгенівна Єжова. – К. : К-ий. ун-т. ім. Б. Грінченка, 2011. – 284 с.
3. Засенко В., Колупаєва А. Діти з особливими потребами: пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я / В. В. Засенко, А. А. Колупаєва // Особлива дитина : навчання і виховання. – 2014. – № 3 (71). – С. 20 – 29..
4. Майструк Н. О. Проблеми сімей, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями в сучасній Україні в контексті соціальної роботи / Н. О. Майструк, А. Р. Лучаківська / Вісник НТУУ «КПІ», Політологія. Соціологія. Право. 3 номер. – К. : Нац. техн. ун-т «КПІ», 2010.

*Миронюк В.І., Романів О.П., Надь Б.Я.*

## Основні проблеми доступності адекватного санаторно-курортного лікування для осіб з інвалідністю в Україні

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», факультет післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, факультет здоров'я та фізичного виховання

Згідно визначенню комітету ВООЗ реабілітація – це активний процес, метою якого є досягнення повного відновлення порушених внаслідок захворювання або травми функцій, або, якщо це нереально, – оптимальна реалізація фізичного, психічного і соціального потенціалу інваліда, найбільш адекватна інтеграція його в суспільстві. За даними Міністерства охорони здоров'я України за 2016 рік поширеність хвороб кістково-м'язової системи і сполучної тканини складає 7250 випадків на 100 тис. населення відповідної вікової групи. Для порівняння, поширеність відповідних хвороб у 2015 році складала 7179 випадків на 100 тис. населення, що свідчить про тенденцію до зростання даного показника. Санаторний етап реабілітації відіграє ключову роль в повноцінності та цілісності процесу реабілітації осіб з інвалідністю, тому є важливим до проведення після виходу з лікувально-профілактичних установ. Санаторне лікування покликане забезпечити високу ефективність відновної терапії, що в свою чергу дає можливість зменшити медикаментозне навантаження у лікуванні хворих. Для реалізації адекватного санаторно-курортного лікування на цьому етапі провідне значення має територіальне розташування місця реабілітації, штатна забезпеченість установи та технічно-матеріальна сторона питання. На даному етапі розвитку ця складова потребує контролю та вдосконалення.

**Мета роботи:** визначити проблеми доступності санаторно-курортного лікування для осіб з інвалідністю.

**Матеріали та методи.** Проведено аналіз чинного законодавства України, нормативних актів, огляд публікацій в спеціалізованих журналах, опрацьовано статистичні дані.